

Acustica și muzica

Pare dificil de definit cu exactitate domeniul de preocupare și investigație al volumului apărut sub auspiciile Editurii Științifice și Enciclopedice, datorat inginerului dr. Dem. Urmă. Eseu, studiu, comunicare științifică ori lucrare de popularizare, sub titlul modest *Acustică și muzică* se ascunde de fapt, sintetic formulat, rodul cercetărilor cu obiectiv deopotrivă teoretic și practic ale autorului, cercetări care cuprind mai mult de jumătate de secol de fructuoasă activitate științifică, desfășurată în această largă arie interdisciplinară. Considerăm semnificativă menționarea formației autorului, diplomat și doctor al unor prestigioase instituții universitare italiene — Bologna, Torino, Milano — concomitent cu studiul viorii, saxofonului, teoriei și istoriei muzicii, mai puțin din rațiuni publicitare cât pentru a sublinia situarea sa pe această linie de demarcație ale cărei coordonate le clarifică.

Este edificatoare pentru unghiul de abordare și maniera de prezentare a materialului întregii lucrări, introducerea, dar mai ales primul capitol, „Elemente recapitulative de acustică”. Două caracteristici permanente prezente sînt privirea în determinarea și evoluția sa istorică a oricărui fapt sau fenomen acustico-muzical descris și reintegrarea sa după analiza teoretică în succesiunea de aplicații practice ori evenimente fizice curente de care este îndeobște legat. Apare astfel o interesantă, necesară am afirma, clasificare a ramurilor și specialităților științei acustice împreună cu o privire succintă, la obiect, a evoluției sale în timp. Întreg volumul oscilează în limite din cele mai largi de la anecdotica istorică — mereu cu mult tîlc și farmec povestită — pînă la succesiunea de formule fizico-matematice dintre cele mai „serioase”, atestînd între aceste extreme cunoștința temeinică și congruent înscrisă în contextul elementelor dezbătute, darul de povestitor, competența științifică și, deasupra tuturor, dăruirea evidentă, devoțiunea și spiritul de răspundere cu care privește autorul nu numai obiectul expunerii ci și formularea sa, calitatea contactului cu cititorul, grija pentru corecta însușire a informației de către acesta din urmă și aici sînt de subliniat o seamă întregă de exemple, aplicații practice, consecințe cotidiene ale teoriilor dezbătute, alături de explicații suplimentare care au ca scop — și reușesc și să realizeze — o adresare accesibilă neprofioniștilor științei matematice cum sînt — din ce în ce mai puțin de altfel — muzicienii. Rezultă surprinzător de multe noi conexiuni între elemente aparent disparate ale științei și artei muzicale, conexiuni efectuate prin intermediul disciplinelor acustice. Judecate și comparate ca efect de an-

samblu, redactarea textului alăturată ilustrației și schemelor, graficelor și tabelor aferente, le considerăm un exemplu de limpezime a ideilor prezentate care concurează foarte serios nu numai lucrările de popularizare din domeniu dar chiar pe unele dintre cele de specialitate... Printre subiectele mai mult decît numai interesante, utile, *strict necesare* pentru muzicieni — creatori, interpreți și chiar critici — care ar urmări formarea unei platforme teoretice corespunzătoare secolului pe care îl străbatem, unde ar trebui înscrise într-un curs de compoziție al conservatorului, dată fiind implicarea mai accentuată ca proporție, responsabilitatea sporită a creatorului contemporan în actul creației sale, același raport dintre instrumentist și instrument, azi, iar în măsura în care are conștiința adresării către el a fenomenului artistic muzical — informațiile din volumul de față se adresează nu în ultimul rînd publicului meloman. Ne gîndim evident la toate genurile muzicii, nu numai la cel simfonic... Sînt dificil de spicuit anume pagini de vreun interes special din cele peste 500 ale volumului și aceasta datorită originalității punctelor de vedere și a argumentației științifice care dă naștere unor capitole încheiate, unitar concepute, cu subiecte altminteri „tradiționale” : fundamentele acusticii și determinările sale, o dezbateră de ordin teoretic și — ceea ce e mai interesant — practic a propagării sunetului, acustica instrumentelor, acustica incintelor, emisia vocală și percepția auditivă, caracteristicile sunetului, acustica intervalelor, consonanță-disonanță, sisteme sonore netemperate și temperate într-o privire istoric analitică de o claritate de referință, poate unică, ne-am permite să afirmăm, în literatura noastră, o tratare științifică a principiilor și particularităților de funcționare a instrumentelor „classice” pînă la aparatele electronice contemporane etc., dar repetăm, nu subiectele ci tratarea lor capătă valoarea unei informații dintre cele mai complete, pe cît de „originale” (de fapt, pe cît de argumentate științific). Nu o dată avem senzația oului lui Columb...

Unul dintre elementele importante îl constituie referirile bibliografice de o cu totul surprinzătoare bogăție ; lucrări de specialitate și de popularizare deopotrivă, din domeniile fizicii acustice, matematicii, istoriei culturii și științei, istoriei muzicii, muzicologiei și etnomuzicologiei pot da măsura informației inițiale a acestui demers confruntativ și analitic de excepție, pe cît de particular la noi, pe atît de autorizat. Indexuri de termeni, de persoane și o succintă bibliografie suplimentară destinată aprofundării subiectelor speciale completează volumul.

Gabriel TOMESCU